

In I Samuel 1 heeft Hanna de HEERE gebeden en is ze moeder geworden van Samuel. In hoofdstuk 2 zingt Hanna haar lied en lezen we dat Samuel naar Silo gaat om in het heiligdom te dienen. In I Samuel 2: 27 komt een ons onbekende man, die in dienst van God staat bij Eli en zegt dat de zonen van Eli zullen sterven.

Het centrale woord in hoofdstuk 3 is het Hebreeuwse woord DABAR dat 'woord' betekent. God spreekt Zijn Woord tot Samuel.

Hoofdstuk 3 begin met de opmerking dat er nauwelijks nog iets van God gehoord en gezien wordt, maar het loopt er opuit dat de HEERE weer komt en spreekt.

Vers 1. Geestelijk is het een donkere periode: Er is niet alleen zonde buiten het heiligdom (zie het Bijbelboek Richteren), er is ook zonde in het heiligdom (zie I Samuel 2). Bovendien is het een tijd waarin de HEERE nauwelijks tot het volk spreekt. Het gaat in vers 1 (en 21) over een visioen en het Woord van God. Bij een visioen denken we aan iets wat te zien is door een profeet en bij het Woord denken we aan iets wat te horen is. Hoewel vers 1 en 21 spreken van een visioen en het zien, ligt de nadruk in het hoofdstuk op het horen. Letterlijk staat er dat het Woord dierbaar is. Daarmee wordt bedoeld dat het zeldzaam is dat iemand iets hoort uit Gods mond.

Vers 2, 3. We ontmoeten de nog jonge Samuel terwijl Eli ouder is geworden. Het gezicht van Eli's ogen is achteruit gegaan en hij ziet niet meer scherp. Samuel is naar bed gegaan en het is inmiddels aan het eind van de nacht. De lamp in het heiligdom bleef namelijk dag en nacht branden, maar werd 's morgensvroeg gedoofd om opnieuw aangestoken te worden. Toch zegt vers 3 meer dan alleen op welk moment deze geschiedenis zich afspeelt. De lamp moest dag en nacht branden en was het teken van Gods aanwezigheid (in II Kron. 29 is het zover gekomen dat de lamp niet eens meer brandt!). Naast de lamp als teken van Gods licht, laat vers 3 ook even zien dat de Ark als teken van Gods aanwezigheid en verbond er nog is. Maar zal dat ook zo blijven?

Vers 4, 8. Samuel ligt op zijn bed en slaapt, maar wordt wakker omdat hij geroepen wordt. Hij meent dat Eli hem nodig heeft en gaat vlug naar Eli toe. Maar Eli heeft niet geroepen en Samuel gaat weer terug. Dit gebeurt drie maal, waarna vers 7 zegt dat Samuel de HEERE nog niet kende. Omdat het kennen van de HEERE verbonden is met het Woord van de HEERE dat nog niet is geopenbaard, bedoelt vers 7 dat Samuel wel de HEERE dient, maar nog niet meemaakte dat de HEERE rechtstreeks tot hem sprak.

Vers 8, 10. Inmiddels begrijpt Eli dat Samuel echt iets hoorde en dat het de HEERE is die spreekt. Hij vertelt hoe Samuel moet reageren. In vers 10 roept de HEERE opnieuw. Er staat zelfs dat Hij 'komt en blijft staan'. Hoewel de tekst nergens vertelt wat Samuel ziet, is het een Godsverschijning. De HEERE komt tot Samuel zoals de HEERE ook tot Abraham en anderen kwam. In een Joodse uitleg daalt de HEERE neer in het heiligdom en spreekt Hij vanaf het verzoendeksel dat op de ark ligt.

Vers 10 zegt dus dat de HEERE komt, staat en tweemaal de naam van Samuel roept. Het lijkt op de geschiedenis waarin Abraham wordt geroepen en dan merken we dat het niet slechts een Woord tot Samuel is dat hier klinkt, maar dat God net als bij Abraham eerder iets bijzonders gaat doen.

Samuel wordt geroepen en hij antwoordt: Spreek, want uw dienaar hoort. Precies in het midden, tussen vers 1 waar staat dat de stem van God nauwelijks wordt gehoord en het slot waar staat dat God verder gaat en spreekt, horen we Samuel die zegt dat hij luistert. Dat is niet toevallig. De HEERE spreekt daar waar een dienaar van God eerbiedig luistert.

Vers 11, 14. De boodschap die Samuel hoort, is niet opbeurend. God staat op en gaat iets doen waarvan onze oren tuiten. Het is dezelfde opmerking als later bij Manasse (II Kon 21: 12) en bij Juda (Jer. 19: 3) waar het ook oordeelwoorden zijn zoals bij Samuel. De HEERE gaat het al eerder aangekondigde (zie hst. 2) oordeel uitvoeren. Dit oordeel treft het hele geslacht van Eli. De HEERE doet dit om de zonde en spreekt over de vloek (vs. 13). De vloek kan zijn de straf en vloek over de zonen van Eli of (zoals in de Griekse vertaling) omdat de zonen van Eli de HEERE vervloekt hebben. Het is zelfs zo erg dat er geen verzoening meer mogelijk is. Een offer brengen zal niet helpen. Waarom God zo zwaar straft?

- Vers 13 zegt dat Eli zijn zonen niet tegen heeft gehouden toen ze zondigden. Hij had in I Samuel 2: 24 wel vragen gesteld en gezegd dat het niet goed was wat ze deden, maar hij had er geen einde aan gemaakt. Tegenhouden zijn dezelfde letters als bij het woord zwak (vers 2, de ogen van Eli zijn zwak). Hij zag dus letterlijk weinig en zag de zonde niet goed.
- In I Samuel 2: 29 had de onbekende man Gods al gezegd dat Eli zijn zonen meer eert dan God. Dus zijn zonen waren belangrijker voor hem dan Gods eer.
- In vers 14 staat dat een offer niet zal helpen. Dit wijst terug naar hoofdstuk 2 waar de zonen van Eli er voor zorgen dat het volk Israël de offers veracht. In dat hoofdstuk wordt verteld dat ze het vet en het bloed stelen van God. Dus ze verachten het offer aan de HEERE en wat kan dan redden (zie ook Hebrëen 10: 26).

Vers 15, 18. Samuel hoort het oordeel en blijft tot de volgende dag liggen. Dan staat hij op en opent de deuren van het heiligdom. Eli roept Samuel, let op hoe persoonlijk hij dat doet. In vers 6 en 16 noemt hij hem 'mijn zoon'. Eli wil weten wat God heeft gezegd. Met de woorden 'God mag zo en nog veel erger met je doen' klinken als een belofte dat Samuel niets mag verzwijgen, want als hij dat doet, dan zal de HEERE hem straffen.

Wanneer Samuel alles verteld heeft, is de reactie van Eli dat het de HEERE is. Hij bedoelt dat de HEERE het recht heeft dit te doen en dat het goed is in de ogen van God. Het lijkt erop dat Eli buigt voor het oordeel.

Vers 19, 21. Na deze veel bewogen gebeurtenis, groeit Samuel verder op en lezen we dat de HEERE met hem is. Ook lezen we dat de HEERE doet wat Hij heeft gezegd. Dit loopt vooruit op het volgende hoofdstuk waar het oordeel wordt uitgevoerd.

Het wordt bij het volk bekend dat Samuel door God aangesteld is als profeet. Het woord 'aanstellen' bevat ons woord 'amen' dat 'betrouwbaar' betekent. Dus het volk vertrouwt Samuel als profeet. Hoewel we in Richteren 6 een profeet tegenkomen, treedt hier voor het eerst sinds Mozes een profeet op die betrouwbaar is en een echte profeet is (zie ook Deut. 18).

Het blijft niet bij deze ene ontmoeting tussen de sprekende HEERE en Samuel, de HEERE zal vaker tot zijn dienaar spreken. Zo geeft dit hoofdstuk vol oordeel een grote verandering weer. Van de HEERE die nauwelijks gehoord wordt tot de HEERE die weer spreekt.

Gespreksvragen:

1. Kun je onze tijd vergelijken met die van I Samuel 3: 1. Probeer in het gesprek niet alleen naar anderen te kijken, maar ook naar onszelf.
2. Hoe kunnen we net als Samuel werkelijk horen. Lukt het eigenlijk wel om echt te verstaan wat de HEERE zegt? Wat houdt tegen?
3. Probeer elkaar te bemoedigen en aan te sporen om (nog) beter te luisteren naar de HEERE.
4. De straf wordt uitgesproken. Houdt de straf van God en het oordeel ons wel eens bezig?
5. Waarom biedt de HEERE geen verlossing voor het huis van Eli? Hoe verhoudt zich dit met het Nieuwe Testament?
6. Welke lijn kunnen we vanuit dit hoofdstuk trekken naar de Heere Jezus?

Gebedspunten. Willen jullie bidden voor:

- De wereld waar de duisternis heerst.
- De kerk(en) opdat ze een licht zal zijn.